

padle, ker ne bi temeljile v obče ljudskih interesih, ki so tudi interesi organiziranega člana stanovske zajednice, kateri je izšel iz ljudstva.

Le v tesni povezanosti bi bila borba končno uspešna, zakaj dva obča interesa, posameznika iz naroda in specialni interesi posameznika iz stanovske organizacije, se enako

glasita; za vse brezposelne dela; za vse one, ki delajo, pravično plačilo.

To sta osnovni zahtevi celotne človeške družbe in njenih organiziranih članov. Ta dva interesa naj bosta izhodišče vseh borb organiziranih stanov in neorganiziranega ljudstva za bodočnost močne Jugoslavije.

M. V-ik.

PISMO IZ NEMČIJE

Učitelj in naši izseljenci

Zadnja leta se je začelo tudi slovensko učiteljstvo malo bolj zanimati za naše izseljence. Pobudo za to so dala izseljenska društva, oblastva in učitelji sami, saj so prav iz njihovih vrst odšli nekateri v tujino med naš življenj, da delujejo med njim in mu ohranjajo slovenski jezik. Danes delujemo od Slovencev med izseljenci trije, in to tov. Jankovič v Franciji, tov. Stoviček v Belgiji in jaz v Nemčiji.

Ne zadovoljuje pa to bore zanimanje našega učiteljstva za naše rojake v tujini. V bodoče bo treba posvečati več pozornosti temu problemu. Učitelj stoji danes preveč pasivno ob tej prevažni narodni zadevi. Zdi se mi, da je v sedanjih dobi učitelj le vreden izvrševalec nalog, ki mu jih nalaga zakon, a ne več tisto, kar bi moral biti, da bi iz lastne iniciative pregledal teren in sam uvidel, kaj je njegova naloga, njegova dolžnost. Priznam, da je danes težko učitelju zanimati se za vse mogoče probleme, ob vedni skrbi za svoj gmotni položaj, toda zanimanje za del našega naroda v tujini je ena njegovih bistvenih dolžnosti.

V Nemčiji so učitelja osvobodili moreče skrbi za vsakdanji kruh, a zato so ga vpregli v narodni voz, da se ves posveča vzgoji mladine in lahko mirno premišluje in se zanima za narodove potrebe ter deluje, kjer je potreba, za svoj narod. Ni čuda zato, da njemu poverjena mladina prav dobro ve za svoje »Auslandsdeutsche«. Četudi prav malo vedo o Jugoslaviji, da ne govorim o Slovencih, vendar vedo prav dobro za nemški otok »Gottsche« in za Nemce v Banatu. Da, še celo več vedo in so o vsem bolj poučeni nego mi sami, dasi so ti Nemci naši državljani. Mi pa se veliko premalo brigamo za svoje lastne državljane, za svoje brate v tujini.

Zanimanje za izseljence in vzbuditev zanimanja in ljubezni zanje pri mladini, mora spadati med delo vsakega učitelja v šoli, saj so izseljenci del našega naroda, ki ga je sila razmer od doma pognala v tujino. Toda kako

naj vzbudi učitelj zanimanje in ljubezen zanje pri mladini, ko samemu oboje manjka. Zato ni čuda, da mladina po večini prav malo ve o izseljencih in morda celo le enkrat v letu nekaj čuje od svojega učitelja o njih. Učiteljstvo se mora zanimati za to, koliko naših izseljencev živi v Ameriki, v Nemčiji, v Franciji, v Belgiji in drugod po svetu! Učitelj mora vedeti, koliko izpitih oči zre v svojo domovino, kakor v obljubljen deželo, kakšne so njihove kulturne prilike v tujini in kako težka je njihova borba za vsakdanji kruh! Vse to mi je prišlo na misel, ko sem prejel dvoje pisem iz domovine (iz št. Vida nad Ljubljano in Vuzenice), v katerih nam mladina iz domovine pošilja pozdrave in se zanima za nas. Torej dve beli vrani sta in morda še par desetini med učiteljstvom. Saj ne mislim sedaj opominjati druge, da bi od vseh strani prejemal slične pozdrave, na katere bi moral odgovarjati. To bi bilo preveč zamudno delo, zato ni časa, čeprav sta ti dve poročili moje izseljenke zelo razveselili. Saj nam še na drug način lahko koristite. Primanjkuje nam knjig in še marsikaj, najbolj pa denarja.

Vem, da nam je tudi šola prav malo povedala o izseljencih in smo sami prišli iz nje nepoučeni. Literature o izseljencih je prav malo. Najbolje je, da sami zbirate podatke, saj imamo izseljenski list »Rafael«, a v januarju izide »Izseljenski koledar«, pa tudi v dnevnem časopisju dobite dovolj gradiva o življenju našega življa v tujini. Ob slehernem predmetu v šoli lahko navežete pogovor o izseljencih. Pomagajte nam v tujini s propagando doma, da bo končno skrb za izseljence vsenarodova zadeva. Slovenski učitelj mora biti prvi na delu, saj je to njegova sveta dolžnost.

Šlibar Tone,

izselj. učitelj.

(Gladbeck i. Westfalen,

Landstrasse 40, Deutschland)

O razrednih katalogih in matičnih listih

Ob mnogih primernih in neprimernih prilikah in primerih se poudarja potreba in nujnost štednje. Z ozirom na štednjo so se znižale tudi nagrade poslovdodnih krajevnih šolskih odborov vključno istočasno povečanju njih dela in odgovornosti. Ko so se uvajali novi razredni katalogi, se ni mislilo na štednjo v blagajnah krajevnih šolskih odborov, sicer bi ostali pri cenejših, praktičnejših in preglednejših matičnih listih, ki bi jih le sodobnim pedagoškim in psihološkim zahtevam primerno izpopolnili. Dokler mnogi davkoplačevalci zmorejko komaj za obresti zaostalih davkov, dokler občine le s težavo in mnogokrat z večjimi zamudami izplačujejo prispevke krajevnim šolskim odborom, in dokler so mnoge nujne šolske zadeve radi pomanjkanja sredstev nerešene, je nujna štednja tudi pri tiskovinah.

Izvod matičnega lista stane 1 din. Matični list služi osem šolskih let. Pola razrednega kataloga stane 1.50 din. 1 pola je uporabna le eno šolsko leto.

Razredni katalogi so nepregledni. Matični list nam je vedno nudil jasen pregled o učenčevih uspehih ali neuspehih tekom vseh šolskih let. Zadnja stran matičnega lista je bila namenjena beležkam o učiteljevih opazanjih pri učenjih in o njih domačih razmerah. Pri večini matičnih listov je ostala ta stran prazna, ali pa le izpolnjena s sodbami in obsojstvi, pohvalami in krepostmi učenčev v eni ali dveh besedah. Namen zadnje strani matičnega lista je gotovo bil, v kratkih obriših prikazati značilnosti učenca in njegovega okolja, da bi novi razrednik ob pričetku šolskega leta ne stal pred učenci kot pred novim svetom, ampak bi iz teh beležk na zadnji strani matičnih listov že več ali manj spoznal učenca in njih domače razmere, ter bi se lahko hitreje, laže in uspešneje poglabil v njih nadaljnje spoznavanje in bi lahko izvajal najprimernejšo in najuspešnejšo vzgojno aktivnost. Učitelj, ki bi učil v zadnjem šolskem letu, bi imel pred seboj že toliko snovi o učenčevem razvoju in o njegovem domačem okolju, o vplivu šole in drugih činiteljev na učenčev razvoj, kakor tudi o učenčevih posebnostih, da bi ga lahko uspešno vodil do pošolske dobe, do izbire poklica in nadaljnje izobrazbe. Olajšano bi mu bilo tudi sodelovanje s starši, saj bi iz beležk o domačem okolju spoznal tudi njihova svojstva. Na zadnji strani sedanjih matičnih listov je to neizvedljivo, ker ena stran za vseh osem let otrokovega razvoja je toliko ko nič. Tudi so vprašanja z ozirom na vzroke razvoja te ali one dobre lastnosti ali slabosti pri učenju nepopolna. Vsaka krepost ali napaka ima svoj vzrok. Šele z upoštevanjem tega bo naša sodba približno pravilna in vzgojni akt uspešen.

Samo navedba pregreška ali dobre lastnosti je za mislečega vzgojitelja premalo. In morda ni čudno, da je ostajala ta stran prazna, oziroma je bil le seznam večjih napak in odlik, ki so našle tu najvišjo sodbo.

Zadnja stran matičnega lista naj bi se preuredila za opis učenčevega duševnega in telesnega stanja v razvoju ob izstopu iz šole. Vsako šolsko leto naj bi se v matični list vložila posebna popisna pola za dotičnega učenca.

Popisna pola bi morala imeti določene rubrike za opis otrokovih domačih razmer (gospodarske, higienske, duševne - duhovne razmere), za opis ostalega okolja, v katerem se otrok še sicer nahaja (tovariši, družba), za otrokovo telesno stanje in razvoj (višina, teža, obseg prsi, zobje, zaostalost - vzroki), za njegovo duševno stanje in razvoj (razvoj dispozicij in okolje, itd.) in o njegovem izživljanju v šoli (razmere do součencev, do šolskega dela, do razredne skupnosti v delu; kako ga razvija šolsko delo - umsko in čustveno).

Uvedba matičnih listov naj bi postala zopet obvezna, a izpolnjevanje popisnih pol za vsako šolsko leto naj bi se prepustilo prosti volji in zanimanju učiteljstva. Vestno izpolnjevanje teh popisnih pol zahteva od učitelja mnogo opazovanja v šoli in izven nje, poznavanje psihologije, kritično razsodnost in mnogo časa. Učitelju, ki bi se resno lotil tega dela, naj bi se omogočilo to delo od elementarnega razreda do zadnjega šolskega leta tako, da bi pričel z novinci. Le z večletnim delom bi bili možni trajnejši uspehi in uspešnejša pomoč učenčevemu razvoju.

Na tem delu bi tudi lahko temeljilo delovno poročilo učitelja pripravnika pri polaganju praktičnega učiteljskega izpita. To poročilo bi bilo dokaz praktičnega dela in dobre uporabe teorije, ne pa ponovitve teorije, od katere nima nihče mnogo pozitivnega.

Pedagoško teorijo in znanost razvijajo in ugotavljajo znanstveniki. Učitelj bodi praktik in mu naj teorija služi predvsem kot ena izmed priprav in pomoči za praktično delo. Na učiteljsku si pridobiva teoretično znanje kakor ga predvidevajo učni načrti, ko pa prične učitelj z delom z mladino v razredu, si mora sam dopolniti vrzeli v poznavanju teoretičnega znanja z ozirom na značilnosti njegovega praktičnega dela, katerega uspehi zahtevajo še to in ono teoretično znanje. To teoretično znanje, ki je v zvezi z učiteljskimi aktualnimi problemi praktičnega dela, naj bi se pričakovalo in upoštevalo pri praktičnem učiteljskem izpitu.

Čas in sile, ki se potrosijo pri neplodnem izpopolnjevanju razrednih katalogov, bi se mnogo plodonosneje uporabil v vestnem izpolnjevanju popisnih pol matičnih listov.

Šiv.

Ekскурzijo v Pariz!

S tem, da se je doslej prijaviło zadostno število udeležencev je ekspurzija v Pariz omogočena. Na prošnjo združenja francoskih učiteljev in izvršnega odbora JUU v Beogradu se bo ekspurzija vršila v okviru internacionalnega učit. kongresa, ki bo od 23. do 31. julija t. l. v Parizu. Udeleženci bodo imeli priliko ogledati si poleg krajevnih znamenitosti posameznih mest, skozi katera bodo potovali tudi pedagoške razstave, ki se bodo vršile v teku internacionalnega učit. kongresa v Parizu. Prisostvovali bodo lahko predavanjem, ki so razdeljena v naslednja poglavja:

1. Špolsna filozofija in narodna vzgoja.
2. Uporaba psihologije.
3. Učni načrti in metode.
4. Nacionalna vzgoja in internacionalna kooperacija.
5. Priprava, izobrazba, osebna kultura.
6. Materialna instalacija šole.
7. Nova tehnika.
8. Narodna vzgoja.

Udeleženci iz Jugoslavije bodo odpotovali iz Ljubljane dne 20. julija t. l. in se bodo vrnili 31. julija t. l. Potovali bodo tja grede preko Avstrije in Švice, na povratku pa preko Nemčije. Ekскурzijski odsek je prvotni program v toliko izpremenil, ker je bil povratek predviden preko Italije. S tem hočemo omogočiti udeležbo tudi onim tovarišem, ki bi jim potovanje preko Italije delalo težave. Ogled posameznih mest in Pariza bo

pod strokovnim vodstvom tovarišev in tovarišic. Podrobnosti bomo javili pozneje, ko dobimo odgovor od učiteljstva iz krajev, koder bomo potovali in iz Pariza.

Pogoji za udeležbo: Zelezniška vožnja, hrana (zajtrk, kosilo in večerja) izleti in vstopnine 2200 din.

Vsak udeleženec mora skupno s prijavo poslati po priložni položnici na naslov Učiteljskega združenja — sekcija za dravsko banovino 100 din kot prijavnino, ki zapade, če udeleženec prekliče svojo prijavo. Ta prijavnina zapade tudi v tem primeru, če se ekspurzija zaradi nepredvidenih in velikih zaprek ne bi mogla vršiti. Preostali znesek 2100 din pa morajo prijavljenci vplačati v zaporednih mesečnih obrokih à 420 din, in sicer: prvi obrok do 15. februarja, II. obrok do 15. marca, tretji obrok do 15. aprila, IV. obrok do 15. maja, V. obrok do 15. junija. Naknadne prijave se bodo upoštevale le, če prijavljenec obenem s prijavo pošlje vse zaostale obroke. Prilagamo 5 položnic Hranil. in posojil. Učit. konvikta v Ljubljani, kamor se naj nakaže znesek 2100 din v petih mesečnih obrokih. Naprosili smo ministrstvo sabračaja, da nudi udeležencem iz Jugoslavije še poseben povod na tukajšnjih železnica. Vse ostale podrobnosti bodo razvidne iz objav v »Narodni prosveti« in »Učit. tovarišu«. Ker je število omejeno do 100, sprejmemo le še 40 prijavljencev.

Tovariško pozdravljamo!

Učiteljeva osebnost naj se zrcali predvsem v pravilnem razumevanju borbe za pravice lastnega stanu

Nastop najmlajših učiteljev - literatov

Utrujenost, omotenost, meditacija in izolacija so značilen znak naše povojne literarne generacije. Beg pred samim seboj in svetom, pozabljanje na miselnost in nastopanje življenja v kosmosu, zadnja leta pa je tudi pri nas porodila ruralizem v najširšem pomenu besede. V iskanju se približujejo, ali bolje zopet vračajo k ljudski duši, k enostavnosti. Zopet gledajo in se bližajo našemu preprostemu človeku, našemu kmetu, toda bolj k duši, kakor k formi; k ljudski duši v vseh odtenkih strasti, ljubezni, radosti in bolesti. Če se Jurčič ni podal v psihologijo našega kmeta, ampak opisoval le njegovo fiziognomijo, segajo zdaj nekateri tudi v življenjsko resničnost naše vasi, ki jo zato prikazujejo v vsej svoji resničnosti in problematiki. V tem je torej tudi že pri nas storjen napredek. Smo sicer še na prvih stopnicah, ki vodijo k njemu, toda moremo se vendar že tolažiti in razveseljevati, da nastopamo. Dejstvo je vendar, da ves ta kvas, nezanesljivost, nadeje in upanja v nove ceste, tako zelo označujejo našo dobo.

V tem pogledu je naša literarna mladina postala aktivnejša! Ta aktivnost se očituje tudi v tako zvanih literarnih večerih, ki nastajajo zadnja leta pri nas že potreba, in kdor se le troho zanima za našo literaturo in za našega človeka, mu ne morejo več biti vnetar.

Ljudska univerza v Mariboru je z razumevanjem uvrstila v svoj program dva literarna večera v času letošnje sezone. To je tudi za njo pomenljivo, ker bodo nastopili književniki, ki živijo v objemu njenega kulturnega kroga, ali drugače povedano: na teritoriju mariborske oblasti, ki svoje srce in pljuča Maribor oklepa z vsemi svojimi koreninami in živci.

Prvi literarni večer bo 8. II. ob 8. uri zvečer v dvorani Ljudske univerze in bodo nastopili Anton Ingolič, Milan Kajč, Jože Kerencič, Ruža Petelinova in Zmago Švaiger. Kdo so ti znani in neznani, poznani in nepoznani? Ptujski profesor Anton Ingolič je s svojimi Lukarji dvignil zadosti vetra zaradi moči in mere življenjske resničnosti in brezobzirne moči predst. V njih slika kmeta kritično, upodablja ga v ofotografirani resničnosti s poglobljenimi čustvi in divje naravno v lukarskega miljeja pesniško barviti tenčici, za katero se življenje menjuje z vsakim trenutkom. — Jože Kerencič ki se je po dokončanem učiteljsku v Mariboru podal na univerzo v Ljubljano, se nam je lani predstavil v Ljub. Zvonu, kjer je prvi sociološko določeno orisal slovenjgoriško naselbino. Pa tudi kot novelist je s svojim življenjem proniknil v življenje svojih Prlekov, katere nam po svojem natančnem opazovanju in študiju njih življenja pač more bolj verno prikazati. — Pesnica, učiteljica Ruža Petelinova, je že v Mariboru znana po zadnjem literarnem večeru. Njenih pesmi je celo vrsto že objavil ženski svet. Njeno liriko označujejo in odlikujejo intimne impresije, katerih osnovni ton je ponekod trpek, ponekod pa le z rahlimi naznačili, z zvenenjem besed, z barvo in z vonjem vzbujajo idejo, predstave in občutja. — Mariborčan, učitelj Milan Kajč, se je za-

koreninil v Prekmurje in nam bo od tam prinesel obmurske odmeve, ki jih že poznamo po njegovi knjigi novel, v katerih nam žensko nežno riše molovo tesnobo, vzkril in hrepčenja belih cest te ravnine brez konca. — Zmago Švaiger, ravno tako učitelj, se je šele letos predstavil v Življenju in Svetu z dvema novelama. Čital pa bo tokrat iz svoje drame Domačija, katere krstno predstavo ravno zdaj pripravlja ptujsko gledališče. V njej je zajel Polensak, pokrajino, ki je na prelomu Slov. goric v Ptujsko polje. Domačija je velika slovenska kmetija — simbol slovenstva. On je kritik obstoječih razmer. Iz tega se rad razvije — ljudski vzgojitelj.

Torej profesor in štirje učitelji nastopijo, ali bolje: pet vzgojiteljev. Zanimivo je to, toda ni slučajno! Jaz osebno vidim v tem pokret, ki je vzvalovil iz nujnosti in stiska naše vasi in ki hoče v tej ali oni obliki prikazati našega kmeta in želarja, dninarja in viničarja takšnega, kakršen je, in v takih razmerah in okoliščinah, kakršne ga oblikujejo.

S temi par splošnimi vrsticami sem hotel le informirati in opozoriti širšo javnost na literarni večer kot tak. Tistim pa, ki bi jih mogoče motilo, ker so to v večini 26 in 27 letniki, pa prosim: spoznajte most, saj vendar hočete — vina.

A. Debenak.

Osebne zadeve

—i Napredovali so sledeči učitelji in učiteljice v V. položajno skupino: Janez Žerjav, veroučitelj v Ljubljani; Marija Premrov, Petrova vas; Marija Poplatnik, Sv. Tomaž; Leopoldina Baudek, Vinica; Marija Humek, Maribor; Ida Papler, Borovnica; Marija Detela, Ljubljana; Marija Grošelj, Ljubljana; Marija Engelman, Ljubljana; Zora Pianekci, Ljubljana; Ivan Kunst, Ljubljana; v VI. položajno skupino: Angela Golobič, Jesenice; Franc Mrvar, Žužemberk; Marija Podkovšek, Vrhnika; Mihaela Resman, Toplice; P. Uršič, Metlika; Ivan Kavčič, Izlake; v VII. položajno skupino: Ana Svagel, Litija; Otilija Čepe, Sveta Neža; Anton Šlibar, Litija; Elizabeta Koželj, Sv. Marjeta; Peter Golobič, Jesenice; Ivan Ferko, Limbuš; Elizabeta Grad, Bled; Zoran Knutek, Rečica; Martin Trajtnjek, Dol. Lendava; Roza Bolha, Mokronog; Alfonz Kopriča, Maribor; Ivan Resman, Toplice; Rudolf Fajon, Predoslje; Albert Bregant, Ribno; Marija Posilan, Piljstajn; Pavla Pen, Crnomelj; Kristina Velkavrh, Dol. Logatec; Ljudmila Wagner, Ljubljana; Marija Čibej, Lesce; Marija Trajtnjek, Moravče; Marija Ogrizek, Kostričnica; Režika Sorn, Brdo; Bogdan Kotnik, Rečica ob Savinji; Franjo Petrač, Gorica; Marija Bršen, Sv. Križ; Kristina Selak, Sveta Ana; Zmagoslava Serajnik, Dol. Lendava; Franciška Sturm, Slivnica; Ana Kunst, Žužemberk; Stanislava Zaman, Cerklje; Janko Horvat, Kapla; Josip Petrun, Sv. Lovrenc na Pohorju; Marija Kralj, Vurberg.